

Briselē, 2026. gada 10. martā
(OR. en)

6653/1/26
REV 1

LIMITE

ENV 161
CLIMA 85

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Dekarbonizācijas centieni klimata jomā pēc 2030. gada – viedokļu apmaiņa

Gatavojoties Vides padomes 2026. gada 17. marta sanāksmei, pielikumā ir pievienots prezidentvalsts sagatavots informatīvs dokuments ar jautājumiem ministriem par attiecīgo tematu.

Pastāvīgo pārstāvju komiteja tiek aicināta ņemt vērā informatīvo dokumentu un nosūtīt to Padomei.

Dekarbonizācijas centieni klimata jomā pēc 2030. gada

– *viedokļu apmaiņa*

Vispārīga informācija

Eiropas Klimata akta ¹ grozījumi (“EKA grozījumi”), tostarp vienošanās par ES klimata mērķrādītāju 2040. gadam, attiecas uz galvenajiem aspektiem un principiem, kas ietverti Savienības klimata politikas satvarā laikposmam pēc 2030. gada. Paredzams, ka Komisija saskaņā ar savu 2026. gada darba programmu 2026. gada otrajā pusgadā ierosinās tiesību aktu priekšlikumu kopumu, ar kuriem paredzēts sasniegt 2040. gada klimata mērķrādītāju. Tas nodrošinās ticamu ES virzību uz 2050. gada klimatneitralitātes mērķi.

Virzība uz tiesisko regulējumu laikposmam pēc 2030. gada

Lai veicinātu 2040. gada mērķrādītāja sasniegšanu, EKA grozījumi paredz elastības iespējas, kas jāatspoguļo gaidāmajos tiesību aktu priekšlikumos. Tās cita starpā ir šādas:

- no 2036. gada – pienācīgs ieguldījums 2040. gada klimata mērķrādītāja sasniegšanā ar augstas kvalitātes starptautiskajiem kredītiem saskaņā ar Parīzes nolīguma 6. pantu, proti, līdz 5 % no 1990. gada ES neto emisijām, kas atbilst siltumnīcefekta gāzu *neto* emisiju iekšzemes *samazinājumam* līdz 2040. gadam par 85 % salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni, tādā veidā, kas ir gan vērienīgs, gan izmaksu ziņā efektīvs;
- iekšzemes pastāvīgo piesaistījumu nozīme ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā (ETS) nolūkā kompensēt atlikušās grūti samazināmās emisijas;
- palielināta elastība nozarēs un instrumentos un starp tiem, kas palīdzētu sasniegt mērķrādītājus vienkāršā un izmaksu ziņā lietderīgā veidā.

¹ Projekts – Eiropas Parlamenta un Padomes Regula, ar kuru groza Regulu (ES) 2021/1119 attiecībā uz Savienības starpposma klimata mērķrādītāja noteikšanu 2040. gadam (Eiropas Klimata akts); Padome pieņēmusi 2026. gada 5. martā.

Turklāt oglekļa piesaistījumiem būs jāsniedz reālistisks devums kopīgajos emisiju samazināšanas centienos. Tajā pašā laikā būtu jāņem vērā nenoteiktība, kas saistīta ar dabā balstītiem piesaistījumiem, un būtu jānodrošina, ka iespējamie deficīti netiek kompensēti uz citu ekonomikas nozaru rēķina, vienlaikus ļaujot dalībvalstīm dabā balstītu piesaistījumu pārpalikumu izmantot, lai kompensētu savas emisijas citās nozarēs.

EKA grozījumi atbilst norādēm Eiropadomes 2025. gada 23. oktobra secinājumos, kuros uzsvērts, ka Savienības konkurētspējas uzlabošana un zaļās pārkārtošanās veicināšana ir savstarpēji pastiprinoši mērķi, kas ir jāīsteno kopā. Šajā sakarā EKA grozījumi ietver vairākus noteikumus, kuru mērķis ir nodrošināt, ka gaidāmie klimata jomas tiesību akti īstēnos tādu pārveidi, kas būs godīga, taisnīga, pragmatiska, izmaksu ziņā lietderīga un sociāli līdzsvarota un ņems vērā atšķirīgās valstu īpatnības, tādējādi nodrošinot Eiropas konkurētspēju un labklājību.

Politikas satvars laikposmam pēc 2030. gada

Attiecībā uz klimata jomu – gaidāmais politikas satvars laikposmam pēc 2030. gada aptvers ES ETS pārskatīšanu, valstu klimata mērķrādītāju un elastības iespēju lomu laikposmā pēc 2030. gada un kvalitatīvu starptautisko kredītu iespējamo izmantošanu. Turklāt attiecībā uz enerģētikas jomu satvars laikposmam pēc 2030. gada ietvers turpmāko atjaunīgās enerģijas un energoefektivitātes satvaru izveidi un CO2 transportēšanas infrastruktūras un tirgu attīstīšanu. Saistībā ar jauno satvaru Komisija arī pieņems priekšlikumu pārskatīt Regulu par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību (“Pārvaldības regula”).

Saistībā ar satvaru laikposmam pēc 2030. gada daži ES ETS direktīvas aspekti, kā arī saistītais Lēmums par tirgus stabilitātes rezervi tiks pārskatīti līdz 2026. gada trešajam ceturksnim. Šajā sakarā tiks novērtēti iespējamie pielāgojumi, kas saistīti ar aviāciju, jūras transportu un stacionārām iekārtām, lai nodrošinātu, ka ES ETS arī turpmāk ieguldījumu ES klimata mērķu sasniegšanā sniedz izmaksu ziņā visefektīvākajā veidā. Pašlaik notiekošā ETS direktīvas izvērtēšana sniegs Komisijai svarīgus norādījumus saistībā ar gaidāmajām pārskatīšanām. Atbilstoši EKA grozījumiem – pārskatīšanā pēc 2030. gada piesaistījumi būs jāiekļauj ES ETS.

Kopīgo centienu regula, kurā noteikti saistoši nacionālie mērķrādītāji siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai ETS1 neaptvertajos sektoros, un Zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības (ZIZIMM) regula par oglekļa piesaistījumiem zemes sektorā zaudēs spēku 2030. gadā. Komisijas 2026. gada darba programmā ir paredzēts, ka nacionālie klimata mērķrādītāji un elastības iespējas tiks pārskatīti 2026. gada pēdējā ceturksnī. Paredzams, ka tiesību akti pievērsīsies valstu centieniem samazināt emisijas, dabā balstīto un rūpniecisko oglekļa piesaistījumu devumam 2040. gada klimata mērķa sasniegšanā un elastības iespējām nozarēs un instrumentos un starp tiem.

Turklāt atbilstoši EKA grozījumiem gaidāmajos tiesību aktu priekšlikumos tiks aplūkots arī augstas kvalitātes starptautisko kredītu ieguldījums saskaņā ar Parīzes nolīguma 6. pantu, tostarp starptautisko kredītu nozīme struktūrā laikposmam pēc 2030. gada, saiknes ar citiem instrumentiem un iespējamais kredītu iegādes mehānisms. Šādu kredītu integritātes nodrošināšana būs svarīgs apsvēruma, un tai būs svarīga nozīme, lai panāktu 2040. gada mērķrādītāja sasniegšanu.

Pašreizējā 2018. gada Pārvaldības regulā ir paredzēti noteikumi par plānošanu, ziņošanu un uzraudzību, lai sasniegtu ES mērķus klimata un enerģētikas jomā. Pārskatīšanā, kas plānota 2026. gada pēdējā ceturksnī, tiks risināts jautājums par regulas vienkāršošanu, tās pielāgošanu laikposmam pēc 2030. gada un nacionālo enerģētikas un klimata plānu kā stabilu investīciju plānu nozīmes palielināšanu.

Tā kā klimata pārmaiņu mazināšanai ir jāiet roku rokā ar pielāgošanos klimata pārmaiņām, Komisija ierosinās arī integrētu klimatnoturības satvaru, tostarp tiesību akta priekšlikumu. Tā galvenais mērķis ir padarīt Eiropu daudz labāk sagatavotu un noturīgāku pret klimata ietekmi. Tas tieksies veicināt lēmumu pieņēmēju kopīgu izpratni par klimatiskajiem apstākļiem nākotnē un nodrošināt klimatnoturības īstenošanu visās nozarēs. Tas nodrošinās elastības iespējas, lai ņemtu vērā katras dalībvalsts konkrētos apstākļus.

Jautājumi

Kā klimata satvars laikposmam pēc 2030. gada var vislabāk atbalstīt investīcijas pārejā uz sociāli taisnīgu, konkurētspējīgu un dekarbonizētu ekonomiku un efektīvi palīdzēt panākt saskaņotos emisiju samazinājumus laikposmā līdz 2040. gadam?

Kā elastību starp nozarēm un nozarēs varētu vislabāk integrēt satvarā laikposmam pēc 2030. gada, lai nodrošinātu izmaksu ziņā lietderīgus emisiju samazinājumus visās nozarēs?

Kā starptautiskos kredītus varētu integrēt klimata politikas struktūrā laikposmam pēc 2030. gada?